

Finansdepartementet
Ert datum och er referens: 2024-09-09,
Fi2024/01474

Vår referens: Dnr 24-10978

Remissvar avseende Betänkande av Utredningen om digital post, SOU 2024:47

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation.

Med utgångspunkt i myndighetens ansvarsområde har PTS följande synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

PTS välkomnar förslaget att införa krav på kommunala och statliga förvaltningsmyndigheter samt domstolar att skicka digital myndighetspost och att detta regleras i lag. Myndigheten är även positiv till att det förtydligas att Digg ska tillhandahålla en funktion för att få åtkomst till och lagra de meddelanden som skickas via den gemensamma infrastrukturen. PTS hoppas på en skyndsam beredning av förslagen, då myndigheten ser dem som vitala för samhällets fortsatta digitalisering och en ökad inkludering.

PTS är däremot frågande till utredningens bedömning att det inte finns skäl att föreslå ett krav på individer, enskilda näringsidkare och juridiska personer och, som en konsekvens, att inte utreda undantag för de som inte kan nyttja den digitala posten.

PTS uppfattning är att utredningen nöjt sig med att konstatera att förutsättningar för ett obligatorium inte finns idag och stannat där i sin analys. PTS kan därför inte ta ställning till om

det ska införas någon skyldighet för enskilda individer, enskilda näringsidkare och juridiska personer då frågan enligt vår mening inte har utretts tillräckligt.

PTS redogör nedan utförligare för myndighetens ställningstagande under avsnittet *PTS kommentarer på utredningsförslagen*. I de fall PTS endast har ett medskick till utredningen anges det under avsnittet *PTS övriga kommentarer*.

PTS kommentarer på utredningsförslagen

Utredningsförslaget – Krav på myndigheter att använda infrastrukturen Mina meddelanden för utskick till enskilda (avsnitt 9.3)

PTS tillstyrker förslaget, men önskar se vissa förtydliganden i den fortsatta beredningen.

PTS förstår det som att viss myndighetspost idag skickas till privata brevlådor utan att använda infrastrukturen Mina meddelanden eftersom funktionalitet saknas, till exempel betalbara fakturor. PTS saknar en beskrivning av hur denna typ av utskick förhåller sig till det föreslagna kravet om att använda infrastrukturen Mina meddelanden.

Utredningsförslaget – En statlig lösning för tillhandahållande av myndighetspost behövs (avsnitt 9.4)

PTS tillstyrker förslaget men saknar dock ett konkret förslag till författningstext som reglerar detta.

Om myndighetspost även fortsättningsvis skickas utanför infrastrukturen Mina meddelanden innebär detta att den endast kommer tillgängliggöras i de brevlådor som de offentliga aktörerna avtalat separat med. Om såväl infrastrukturen Mina meddelanden som den statliga lösningen för att ta emot post inte utvecklas i takt med mottagarnas och avsändarnas behov kan detta komma att innebära att en minskad andel myndighetspost distribueras via Mina meddelanden och då inte kan läsas genom den statliga lösningen. Krav måste då ställas på de privata leverantörerna att göra sina brevlådor tillgängliga för alla. PTS är av uppfattningen att utredningen inte tillräckligt belyst dessa frågor.

Utredningsförslaget – Inget krav på enskilda att vara anslutna till en digital brevlåda (avsnitt 9.6)

PTS instämmer inte med utredningens förslag utan anser att förutsättningarna för obligatorium samt undantag för de som inte kan nyttja den digitala posten först borde ha utretts.

Digital post är en fråga som sätter digital transformation på sin spets. Det är effektivt och resursbesparande både för avsändare och mottagare. En lyckad förbättrad lösning skulle

skapa tillit, trovärdighet och genom sin dokumenterade säkerhet motivera fler att delta digitalt. En sådan lösning kan dessutom fungera som inkörsport för de som idag undviker komplexa system i sin digitala användning.

Ett av utredningens argument för att vare sig utreda frågan om obligatorium eller undantag till det, är att redan 75 procent av den vuxna befolkningen är anslutna till en digital brevlåda. PTS anser att andelen anslutna snarare ska tolkas som en låg andel. Den ska jämföras med andra siffror som säger att 97 procent använder internet.

Utredningen menar dessutom att det saknas förutsättningar för ett obligatorium. PTS delar bedömningen att förutsättningarna behöver förbättras både avseende användbarhet och tillgänglighet samt fungerande användningskedjor och att det inte finns en tydligt fungerande organisation för att ge individer det stöd de behöver. PTS saknar dock nästa led i resonemanget, dvs att utreda och föreslå hur förutsättningar för ett obligatorium ska skapas.

För att öka anslutningsgraden behöver den nya statliga e-legitimationen liksom den digitala brevlådan upplevas som ändamålsenlig, tilltalande och tillgänglig av den bredaste målgruppen av användare.

PTS är av åsikten att det behöver tas ett samhällsperspektiv på frågan vad individer behöver för att ta nästa steg i sin digitala användning genom att, bland annat, förbättra förutsättningarna för att ställa krav på mottagare att ansluta sig till en digital brevlåda. Hur detta ska genomföras behöver skyndsamt utredas vidare. I sammanhanget kan obligatorium och undantag ingå eftersom de frågorna ännu inte utretts i tillräcklig grad.

Vidare ser PTS gärna att robusthetsaspekten tydligare lyfts fram vid den fortsatta beredningen av ärendet.

PTS övriga kommentarer

Konsekvenser för den samhällsomfattande posttjänsten och för brevmarknaden (avsnitt 10)

Brevvolymerna fortsätter att falla och PTS uppfattning är att det är av stor vikt att digitala lösningar som ersätter det mesta av samhällets behov av brevtjänster ges förutsättningar att komma på plats så fort som möjligt.

Sedan 2000 har två av tre fysiska brev ersatts av digital kommunikation i Sverige. Även om vi redan har sett en mycket stor minskning i brevvolymer förväntas en fortsatt nedgång, vilken också förstärks när offentliga aktörer allt mer övergår till att kommunicera med befolkningen via digitala meddelanden.

Denna utveckling påverkar i allt högre grad förutsättningarna för postoperatörer att verka på marknaden. Med en vikande lönsamhet för brevtjänsterna inom den samhällsomfattande posttjänsten förväntas priserna för fysiska brevframsändelser att öka betydligt och samhället kan inte räkna med att dagens servicenivåer kommer att finnas kvar på sikt. Servicenivåer och prissättning, dvs kostnader för utskick av fysiska brevframsändelser kommer oavsett vad som föreslås i utredningen att behöva anpassas i takt med att digitaliseringen av de fysiska postflödena fortgår.

Det är därför viktigt att samhällskritisk infrastruktur finns på plats som löser de behov av brevtjänster och andra förmedlingstjänster som kommer att finnas kvar. Det gäller t.ex. infrastrukturen att förmedla fysiska brevframsändelser, men också den digitala infrastrukturen för att omhänderta de behov som fortsatt kommer att finnas hos användarna.

Betrodda tjänster enligt eIDAS-förordningen (avsnitt 4.3.2)

PTS vill tydliggöra att det inte endast är tjänster kopplat till elektroniska underskrifter som utgör betrodda tjänster (se tillägg med understruken text).

”Betrodda tjänster regleras i eIDAS-förordningen, vilket är elektroniska tjänster som skapar, kontrollerar, validerar och bevarar elektroniska underskrifter och stämplat. Andra betrodda tjänster som regleras i förordningen är bland annat certifikat för autentisering av webbplatser, elektroniska tidsstämplingar, elektroniska tjänster för rekommenderade leveranser och certifikat med anknytning till dessa tjänster.”

För att förtydliga kopplingen mellan Min myndighetspost och betrodda tjänster, ser PTS även behov av att förklara grunden för myndighetens bedömning 2018 att Min Myndighetspost är en betrodd tjänst (se tillägg med understruken text).

”Post- och telestyrelsen (PTS) har i en rättsutredning från 2018 gjort bedömningen att den statliga brevlådan Min myndighetspost är en betrodd tjänst och därmed omfattas av bestämmelserna i förordningen. Eftersom att Min Myndighetspost har förmåga att ta emot framsändelser som innehåller avancerade elektroniska stämplat och att vid mottagandet validera dessa stämplat, har PTS bedömt Min myndighetspost uppfyller kraven för att utgöra en betrodd tjänst.”

PTS vill därtill tydliggöra att de säkerhetsbestämmelser som tas upp i avsnittet, dvs. artikel 19 i eIDAS-förordningen, har utgått. Artikeln har dels uppdaterats i artikel 19a och artikel 24 p. 2 fa-fb i den reviderade eIDAS-förordningen som publicerades i maj 2024. Artikeln har även ersatts av artikel 21 i NIS2-direktivet, samt tillhörande genomförandeakter som specificerar riskhanteringsåtgärder och incidentrapportering under NIS2-regelverket.

Detta yttrande har beslutats av divisionschef Björn Blondell. I ärendets slutliga handläggning har även projektledare Christian Höglund (föredragande) deltagit.

